

TIETEENTEKIJÖIDEN EDUSKUNTAVALITAVOITTEET 2023

LUOTETAAN TIETEeseen, SIVISTYKseen JA NIIDEN TEKIJÖIHIN

TIEDE TARVITSEE RIITTÄVÄT RESURSSIT JA TIETEENTEKIJÄT HOUKUTTELEVAT TYÖURAT

Tiede on sivistyksen, maailmankuvan ja koulutuksen perusta. Tiede on edellytys kestävästä yhteiskunnasta rakentamiselle ja kriittiseen ajatteluun kykenevien ihmisten kouluttamiselle. Tiede voi kehittyä vain vakaassa toimintaympäristössä, jossa nousujohteiset resurssit on turvattu.

1.

Kasvatut TKI-panostukset kohdennetaan tasapainoisesti: nostetaan korkeakoulujen perusrahoitusta, tutkimuslaitosten määrärahoja ja Suomen Akatemian resursseja. Kohdentamisessa vältetään tutkimusjärjestelmän pirstaloitumista ja lisärahoitusinstrumentteja. Uusien instrumenttien käyttöönotto on hidas tapa lisätä tutkimuksen vaikuttavuutta. Lisätään tieteen laatua ja kestävyttä vähentämällä jatkuvan rahoituksen hakemisen painetta.

2.

Parannetaan tutkijanuran vetovoimaa luomalla malleja, joissa kaikki väitöskirjatyö tehdään työsuhteessa. Yliopistojen perusrahoitusta nostetaan tätä tarkoitusta varten ja tuetaan tutkijakoulutuksen saaneiden siirtymisiä myös muille sektoreille.

3.

Korkeakoulujen tulohajautuksen kehittämisessä luotetaan tieteen ja korkeakoulujen kykyyn kehittyä autonomisesti ja vähennetään ministeriön ohjausta. Tulohajautuksessa otetaan huomioon yhteisön hyvinvointi.

4.

Vahvistetaan yliopistoyhteisön autonomiaa ja tieteen vapautta muuttamalla yliopistolakia siten, että yliopiston johtosäännöstä päättäminen tulee yliopiston edustuksellisen toimielimen tehtäväksi. Julkisoikeudellisessa yliopistossa edustuksellinen toimielin on yliopistokollegio ja säätiöyliopistossa yhteinen monijäseninen hallintoelin (konsistori tai akateemisten asiain komitea).

LAAJA-ALAINEN JA SAAVUTETTAVA KORKEAKOULUTUS ON SUOMEN MENESTYKSEN PERUSTA

Korkeakoulutus on tärkeä kansallinen tehtävä. Korkealaatuinen koulutus perustuu tieteeseen; samat tieteentekijät tutkivat ja opettavat. Opetusresurssien puute näkyy nopeasti kaikilla koulutusasteilla ja kaikissa asiantuntija-ammateissa, sillä korkeakouluista valmistuu vuosittain yli 60 000 ihmistä. Tärkeät tavoitteet sivistystason nostosta ja koulutuksen saavutettavuudesta toteutuvat vain uusilla panostuksilla korkeakoulutukseen.

5.

Korkeakouluille ei anneta lisätehtäviä ilman uutta rahoitusta. Opiskelijamäärien kasvattaminen ja kansainvälisten opiskelijoiden inkluusio rahoitetaan täysimääräisesti ja pysyvästi. Ulkomaalaisten opiskelijoiden kielellinen integraatio Suomeen ja sen edellyttämät resurssit huomioidaan jo opintojen kuluessa.

6.

Korkeakoulutuskenttää kehitetään luottaen tieteentekijöiden ammattitaitoon ja näkemykseen. Säilytetään molempien korkeakoulusektoreiden erityispiirteet (duaalimalli).

7.

Opiskelijavalintojen kehittämisessä kunnioitetaan korkeakoulujen autonomiaa ja alojen erilaisuutta: ei yhtä muottia kaikille.

Lisäksi opiskelijavalintojen kehittämisessä huomioidaan moniulotteisesti ja tutkittua tietoa hyödyntäen koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmat.

8.

Parannetaan korkeakouluopintojen läpäisyä uusilla voimavaroilla, jotka käytetään korkeakouluille annettuihin tehtäviin: muun muassa avoimiin oppimisympäristöihin, digitaaliseen opetukseen, moniammatilliseen ohjaukseen, jatkuvaan oppimiseen, aiemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen ja koulutuksen saavutettavuuteen.

9.

Parhaiden oppimistulosten saavuttamiseksi kunnioitetaan opettajan oikeutta päättää opetusmetodeistaan.

TIETEENTEKIJÄT ANSAITSEVAT REILUN TYÖELÄMÄN

Ilman tieteentekijöitä ei olisi tiedettä eikä korkealaatuista koulutusta. Tieteentekijöiden panoksen tiedeperustaisen maailmankuvan rakentamisessa ja koko universumia koskettavaan kysymyksiin vastaamisessa pitää näkyä työehdoissa ja palveluissa.

10.

Koulutuksen ja tutkimuksen pitkäjänteinen kehittäminen edellyttää vakinaisia työsuhteita. Yliopistoissa otetaan suunta kohti tavoitetta, että opetus- ja tutkimushenkilöstön 30 prosenttia vakinaisia ja 70 prosenttia määräaikaista -suhde käännetään toisin päin. Sen saavuttamiseksi lisätään yliopistojen perusrahoitusta.

11.

Apurahatutkijoiden aseman kohentamiseksi laaditaan kansallinen toimintaohjelma, jossa on ehdotukset heidän sosiaaliturvansa ja terveydenhoitonsa parantamiseksi sekä ansiotason kehittämiseksi. Verottoman apurahan määrä nostetaan 30 000 euroon.

12.

Uudistetaan työturvallisuuslaki huomioimaan nykyistä paremmin haitallinen psykososiaalinen kuormitus. Kriminalisoidaan maalittaminen omana rikosnimikkeenä

rikoslaissa ja sisällytetään sääntelyyn myös muut kuin työsuhteessa työskentelevät.

13.

Mahdollistetaan työsopimuslaissa määräaikaisten työsuhteen irtisanomisoikeus työntekijälle. Turvataan siirtymät eri työaikamuotojen välillä ottamalla käyttöön vuosilomapankki tai muu vastaava järjestely.

14.

Parannetaan työaika-suojelua ja etätyöhön liittyvää lainsäädäntöä. Kirjataan lakiin etätyön paikkariippumattomuus ja oikeus olla tavoittamattomissa työajan ulkopuolella. Mahdollistetaan kaikille työntekijöille oman osaamisen päivittäminen työajalla.

15.

Työvoimapalveluita kehitetään palvelemaan akateemisia työttömiä nykyistä paremmin.

TIEDE ON LUONTEELTAAN KANSAINVÄLISTÄ. SEN PITÄÄ NÄKYÄ RAKENTEISSA.

Tieteentekijöiltä edellytetään kansainvälisyyttä ja liikkuvuutta, mutta yhteiskunnalla on vielä tehtävää niiden edistämiseksi kestäväällä tavalla. Tällä hetkellä Suomi ei näyttäydä kaikilta osin vetovoimaisena tiedemaana. Suomalaiset eivät hakeudu riittävästi kaikilla aloilla tohtorikoulutukseen, ja toisaalta ulkomaalaistaustaiset tohtorit lähtevät herkästi maasta tutkijanuran epävarmuuksien takia.

16.

Suomi on aktiivisesti mukana kansainvälisessä rahoitusyhteistyössä. Korkeakouluille varmistetaan riittävät resurssit kansainvälisen kilpaillun rahoituksen tukirakenteille.

17.

Edistetään kaikkien tieteentekijöiden osallisuutta niin työelämässä kuin yhteiskunnassa laajemmin. Osaamisen kansainvälistymisessä huomioidaan asiantuntijat, jotka ovat jo Suomessa.

18.

Mahdollistetaan kansalliskielten opiskelu työajalla kaikille Suomeen muuttaneille ja turvataan opintotarjonta. Varmistetaan aiemmin hankitun osaamisen ja tutkintojen tunnustamisen resurssit. Edistetään sujuvampia ja nopeampia oleskelulupaprosesseja, sekä asiantuntijoiden ja tutkijoiden nykyistä pidempiä oleskelulupia.

19.

Parannetaan ulkomaille tutkijavaihtoon menevien ja sieltä palaavien sosiaaliturvaa ja huomioidaan myös perheenjäsenet.